

Fordi sagen bråker
og flisene flyr, er det
viktig å beskytte både
ører og øyne.

Ved å holde sagbruket
helt tett mot stammen
når du trekker, får plan-
kene en jevn overflate.

Massive planker med **TRANSPORTABELT MINISAGBRUK**

Dette skal du bruke

For å kunne arbeide problemfritt trenger du en sag med en kraftig bensinmotor på minst 50 cm³, men helst mer. Vi har brukt en Stihl MS 661 C-M, som med sine 91,1 cm³ har rikelig med krefter til overs. Vi bruker et sverd med en lengde på 50 cm, som selvfølgelig kan varieres avhengig av størrelsen på stammen som skal kappes. På sverdet fester vi et såkalt kløyvekjede, som er beregnet på å kappe på langs av stokken. For å styre sagen bruker vi et lite transportabelt sagbruk av typen Alaskan Sawmill. Vi har sett det til salgs for 1870 kroner.

Minisagbruket
er 32 x 90 cm og
veier 6,5 kilo.

Stihl MS 661 C-M
koster rett i underkant av
20.000 kroner, uten
sverd og kjede.

Gjør Det Selv

VANSKELIGHETSGRAD

Er du fortrolig med motorsag, er dette en morsom oppgave.

LETT

VANSKELIG

TIDSFORBRUK

En times tid, når treet er felt.

PRIS

Selve minisagbruket koster under 2000 kroner, men sagen du trenger til det er dyr.

MATERIALER

- Minisagbruk
- Motorsag med kløyvekjede
- Et par lekter

SPESIALVERKTØY

- Fastnøkkel
- En flaske såpevann

Hvis du vil begynne å skjære dine egne planker uten å måtte investere en formue i et stort sagbruk, er et transportabelt minisagbruk løsningen. Sagbruket tar minimalt med plass, og **plankene blir imponerende flotte.**

A skjære planker fra en tømmerstokk krever ikke lenger et gigantisk sagbruk. Med et transportabelt minisagbruk fra for eksempel Alaskan Sawmill, kan du ta det under armen og skjære plankene der veden er. Selve sagbruket trenger ikke å koste en formue, men motorsagen må være av et visst kaliber, for skjærearbeidet er krevende.

Vi viser deg hvordan du monterer sagen i sagbruket, hvordan du plasserer sagbruket på stokken og hvordan du justerer det slik at plankene får ønsket tykkelse. Når alt er riktig innstilt, justerer vi tømmerstokken på et par modifiserte trekubber og skjærer ut planker, én etter én. □

Med et sagbruk av denne typen kan du skjære planker fra tømmerstokker med en diameter på opptil 80 cm.

Fell et tre

Hvis du har et tre som uansett skal felles, er det opplagt å skjære det opp i planker. Treet vårt står i en lysning som et av de ytterste trærne i skogkanten. Derfor trenger vi ikke å bekymre oss for å treffe huset, hekken eller terrassen. Vi vil imidlertid at treet skal falle pent ned i lysningen slik at det ikke skader de andre trærne.

Derfor skjærer vi et felleskår i treet, etterfulgt av et horisontalt snitt, og så velter vi det for hånd. Når treet er felt, kutter vi bort alle greinene og plasserer stammen på et par provisoriske bukker.

1 **Lag et såkalt felleskår i stammen.** Vinkelen på det skal gjerne være mellom 40 og 60°. Snittet sørger for at treet kommer til å mangle støtte foran og derfor vil velte i nettopp den retningen.

2 **Lag et vannrett snitt i baksiden av stammen.** Snittet skal gjerne ligge 4-5 cm over den nederste delen av felleskåret. Du skal ikke skjære stammen helt over, men stoppe da det fortsatt er 4-5 cm igjen.

3 **Dytt stammen i retning av felleskåret,** og gå vekk når det begynner å knake. Det skal som regel ikke så mye til før treet gir etter og velter.

4 **Skjær vekk alle greiner,** slik at det bare er stammen som er igjen. Prøv å skjære så tett på stammen som mulig, men uten å lage dype hakk.

5 **Renskjær endene på stokken,** slik at det ikke er noen ujevnheter når du setter i gang med sagbruket.

6 **Vi skjærer et par V-formede hakk i en kort stokk** og deler den i to, slik at vi får to stabile "bukker" å legge stammen på. Det kan gjøres på mange måter. Det viktigste er at stokken ikke kan rulle noen steder.

7 **Legg stokken til rette på "bukkene".** Her er det en fordel å være to, for selv en liten stokk på 2-3 meter er overraskende tung.

Slik virker minisagbruket

Prinsippet bak et mobilt sagbruk kan sammenlignes med en stor og svært grov ostehøvel. Ved å spenne sagbruket fast i motorsagens sverd og deretter justere avstanden mellom sverdet og selve enheten, kan du selv bestemme hvor tykke planker du vil skjære. Med én hånd på motorsagen og én på sagbruket kan du

trekke sagen gjennom stokken og skjære så mange planker som diameteren på treet tillater. I vårt tilfelle endte vi opp med fire hele planker. Mye trevirke går tapt hvis du, som oss, skjærer vekk cirka 6 cm av toppen for å komme ned til dit plankene kan ha en viss bredde.

Om du foretrekker å trekke i håndtaket eller i det lengste firkanttrøret er en smakssak.

Ved å feste vaieren i motsatt ende av stokken, kan du trekke sagen gjennom den ved å vri på håndtaket.

For å få en jevn planke med samme tykkelse over hele planken, må vengene holdes tett mot stokken.

Ved å løsne mutterne på toppen av vengene, kan sagbruket enkelt tilpasses lengden på sverdet.

Det er viktig at sagkjedet strammer om sverdet og ikke kjedet.

Ved å løsne boltene som klemmer fast de to loddrette firkanttrørene, kan du justere avstanden mellom motorsagens sverd og de to vengene som sagbruket hviler på. Dette gjør det mulig å skjære planker med en tykkelse på mellom 0,5 og 30 cm.

Skjær ut plankene

For at det første snittet skal bli noenlunde rett, bygger vi en liten treramme og skrur den fast til stokken. Nå har sagbruket en plan flate å hvile på under det første snittet. Deretter fjernes rammen og den første planken, og vi kan skjære resten av stokken i planker.

Vi har valgt planker med en tykkelse på 3,5 cm, men sagbruket kan justeres til å skjære planker med en tykkelse på opptil 30 cm.

1 **Legg trerammen til rette på stokken,** og sjekk med et vater at den ligger noenlunde rett. Blir det første snittet rett, blir det nemlig vesentlig enklere å lage de neste snittene rette.

2 **Skrusammen fast i stammen.** Vær oppmerksom på at skruene ikke skal være så lange at de kan gå gjennom den øverste planken. Fordi vi bruker 36 x 73 mm lekter, er 5 x 50 mm skruer godt egnet.

3 **Juster sagbruket til en planketykkelse på cirka 10 cm.** Da tar vi høyde for tykkelsen på trerammen, samtidig som vi kommer cirka 6 cm ned i stokken, slik at vi kan få litt bredde på plankene.

Trekk sagbruket stille og rolig gjennom stokken med den ene hånden på håndtaket til sagbruket og den andre på motorsagen. Sørg for at sagbruket hele tiden hviler på rammen når du trekker.

5 **Fjern den øverste planken,** og juster sagen til ønsket planketykkelse, nå som trerammen ikke skal brukes lenger. Vi velger en tykkelse på 3,5 cm.

6 **Plasser så mye av sagbruket som mulig på stokken,** og skjær deg sakte gjennom. Når du har kommet 15-20 cm inn i stokken, blir det enklere, ettersom hele sagbruket da kan hvile på den.

7 **Trekk sagen gjennom resten av stokken,** og slå eventuelt i et par kiler hvis du merker, at planken klemmer sverdet på sagen. Risikoen for dette stiger som regel med lengden på plankene.

Trekk sagen det siste stykket, og stopp den straks kjedet kommer til syne. Det er viktig å ikke trekke for hardt, da risikerer du at sagen "glipper" når den slipper stokken.

Løft av den første hele planken.

Overflaten skal helst være plan og uten hakk og spor. Hvis det er ujevnheter, kan du fjerne dem med en tykkelseshøvel når plankene er helt tørre.

Gjenta prosessen, og skjær så mange planker som stokken tillater. Når du først har fått det rette håndlaget, tar det ikke mange minuttene å skjære ut en planke.

Lett arbeidet med såpe

Hvis treverket er så tørt at kjedet setter seg fast, kan du helle litt vann blandet med såpe på stammen. Du kan også bruke spyllervæske. Dette gir kjedet bedre arbeidsforhold.

Hjelp fra et trekkspill

Hvis stokken er veldig tørr eller du må sage en ekstra lang stokk, kan du bruke en vinsj som denne. Ved å montere vinsjen på sagbruket og feste vaieren med en skrue i enden på stokken, kan du trekke sagen jevnt og trutt gjennom stokken ved å dreie på håndtaket.

Nå gjenstår det bare å klosse opp plankene og la dem tørke langsomt. Fra en tømmerstokk med en diameter på 30 cm fikk vi fire brede planker med en tykkelse på 3,5 cm.